

De vaste commissie voor Financiën heeft op 8 september 2016 een aantal vragen en opmerkingen voorgelegd aan de Staatssecretaris van Financiën over zijn brief van 27 juni 2016 met een reactie op de motie Omtzigt (Kamerstuk 34 302, nr. 87) over de effecten van de verschuiving in de energiebelasting tussen elektriciteit en aardgas (Kamerstuk 34 302, nr. 121).

De voorzitter van de commissie,
Duisenberg

De griffier van de commissie,
Berck

I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de VVD

De leden van de VVD-fractie hebben kennisgenomen van de reactie op de motie Omtzigt over de effecten van de verschuiving in de energiebelasting tussen elektriciteit en aardgas. Deze leden hebben daarover nog wel een aantal vragen.

De leden van de VVD-fractie lezen dat de tariefverhoging op gas en de tariefverlaging op elektriciteit per saldo zal leiden tot CO₂-reductie. Waarop is dit gebaseerd? In hoeverre is dit waar indien de elektriciteit wordt opgewekt in bijvoorbeeld kolencentrales? Hoeveel zal de maatregel daaraan gaan bijdragen? Hoe wordt het effect van de maatregel gevolgd?

Wat zijn de reacties vanuit de verschillende sectoren en branches geweest op de verschuiving van de energiebelasting tussen elektriciteit en aardgas? Wat vinden VNO/NCW, MKB Nederland en ONL van deze maatregel?

Wat zijn de gevolgen c.q. effecten bij de gasintensieve maakindustrie die te maken krijgen met een lastenverzwaring van 33 miljoen euro? Wat zijn de gevolgen c.q. effecten bij de recreatiesector met een lastenverzwaring van 22 miljoen euro? Bijvoorbeeld als het gaat om de internationale concurrentiepositie of werkgelegenheid?

De Staatssecretaris stelt verder dat met de verschuiving de energiebelasting niet alleen meer in balans wordt gebracht, maar bovendien de CO₂-besparing (bijvoorbeeld door de inzet van de warmtepompen) gestimuleerd. Waarop is dit gebaseerd? In hoeverre gaat dit in de toekomst gemonitord worden?

Kan de Staatssecretaris ook iets aangeven over de effecten voor huishoudens als gevolg van de verschuiving van de energiebelasting tussen elektriciteit en aardgas? Zo nee, waarom niet?

Hoe worden de effecten en gevolgen van deze maatregel in de toekomst gevolgd c.q. gemonitord, zodat bekeken kan worden of de maatregel effectief is en de gevolgen duidelijk worden? Indien dit niet het geval is, is de Staatssecretaris dan bereid om de maatregelen over drie jaar te evalueren?

Zijn er plannen om de energiebelasting verder te verschuiven? Indien er eventueel plannen zijn, kan dan de evaluatie in ieder geval daarvoor plaats vinden? Zo nee, waarom niet?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de PvdA

De leden van de PvdA-fractie hebben met interesse kennisgenomen van de analyse van de effecten van de verschuiving in de energiebelasting tussen aardgas en elektriciteit, en zij danken de Staatssecretaris voor de heldere brief. Zij hebben hierbij geen verdere opmerkingen.

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de SP

De leden van de SP fractie danken de Staatssecretaris voor de heldere uiteenzetting over de gevolgen van de schuif in de energiebelasting voor het bedrijfsleven.

Is te verwachten dat er bedrijven in sectoren, zoals de groot- en detailhandel en de logies-, maaltijd- en drankverstrekking, gaan overstappen op elektriciteit waar juist de lasten zijn toegenomen? Zit er nog rek in de Energie-investeringsaftrek juist bij de sectoren die relatief zwaar zijn getroffen bij de lastenverzwaring? Hoe wil het kabinet juist deze sectoren bereiken?

Kan het negatieve lasteneffect van 99 miljoen voor huishoudens ook nader worden uitgesplitst? Hoe worden de huishoudens specifiek gecompenseerd? Hoe worden huishoudens gestimuleerd om juist over te stappen naar elektriciteit?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van het CDA

De leden van de CDA-fractie hebben kennisgenomen van de brief van de Staatssecretaris over de gevolgen van de schuif in de energiebelasting. Zij danken de Staatssecretaris voor de informatie over lasten die de schuif in de energiebelasting per sector veroorzaakt heeft. Voor de CDA-fractie staat voorop dat belastingplichtigen die om instrumentele redenen een belastingverhoging krijgen, ten minste een duidelijk handelingsperspectief moeten hebben. Kan de Staatssecretaris een inschatting geven of hier voor zowel bedrijven als particulieren sprake van is? Zijn bedrijven en particulieren bijvoorbeeld bewust van de reden van de lastenstijging? Zijn zij bekend met milieuvriendelijke alternatieven, zoals een warmtepomp? En is er voldoende oog voor sectoren waar het verwarmen met een warmtepomp niet mogelijk is?

Komen particulieren met een laag inkomen, die relatief vaker in een oude woning wonen die nog met gaskachels verwarmd wordt, door de prijsverhoging niet in de knel, omdat dure investeringen voor hen vaak niet mogelijk zijn? In dit kader vragen de leden van de CDA-fractie hoe de heffingsvrijstelling van de energiebelasting uitwerkt en of deze afhankelijk is van de soort energie. Het idee achter de heffingskorting is dat iedereen wordt voorzien in de kosten van de primaire levensbehoefte warmtevoorziening. Vanaf 2015 is de heffingskorting echter verlaagd, wat vooral burgers met een laag inkomen treft. Kan de Staatssecretaris aangeven in welke mate het doel met de huidige heffingskorting nog bereikt wordt?

De Staatssecretaris rekent voor dat de gevolgen van de schuif voor de sector landbouw, bosbouw en visserij en glastuinbouw in het bijzonder ongeveer neutraal uitvallen. Globaal gezien per sector kan het wel zo zijn dat de kosten en baten gelijk zijn, maar dat geldt natuurlijk niet per individueel bedrijf. In de brief wordt ook beschreven dat de individuele gevolgen voor bedrijven uiteen kunnen lopen van een voordeel van maximaal € 195 tot een nadeel van € 8.677. Sommige bedrijven gebruiken veel stroom voor koeling, wat door de lagere energiebelasting goedkoper wordt, en andere bedrijven gebruiken veel gas voor verwarming, wat door de hogere energiebelasting duurder is geworden. Dit niet zijn zeker niet noodzakelijk dezelfde bedrijven. Welke extra maatregelen worden genomen ten behoeve van bijvoorbeeld besparing van gasgebruik voor bedrijven die veel aardgas verbruiken? Bent u bereid dergelijke maatregelen voor te bereiden?

Naast de schuif in de energiebelasting van elektriciteit naar aardgas is in de vierde nota van wijziging op het Belastingplan 2016 ook het budget van de energie-investeringsaftrek verhoogd met € 60 miljoen. Kan het kabinet inzicht geven in de verhouding tussen de EIA en de administratiekosten van die subsidie?

De leden van de CDA-fractie constateren op basis van Tabel 1 dat een groot deel van de lastenverhoging bij de overheid terecht gekomen is, zoals openbaar bestuur, defensie, onderwijs en gezondheidszorg. Is deze

verschuiving daardoor niet deels een verkapte bezuiniging op de zorg, defensie en het onderwijs?

Verrassend is dat voor de sector vervoer en opslag sprake is van een aanzienlijke lastenverlichting. Heeft de Staatssecretaris daar een verklaring voor, zo vragen de leden van de CDA-fractie.

De Staatssecretaris vermeldt in zijn brief dat hij geen aanleiding ziet om een voorstel te doen voor aanpassing van de schuif. Mogen de leden van de CDA-fractie hieruit opmaken dat het kabinet in de komende miljoenennota ook geen voorstellen zal doen voor een verdere schuif in de energiebelasting van elektriciteit naar aardgas? De leden van de CDA-fractie vernemen ook graag of het kabinet voornemens is om bedrijven in de agrarische sector te vrijwaren van verhoging energiebelasting. Heeft het kabinet een overzicht van energiebelastingen en de daarmee samenhangende energiebelastingdruk voor agrarische bedrijven in andere EU-landen?

Tot slot vragen de leden van de CDA-fractie of zij inzage kunnen krijgen in een actuele raming van de gevolgen de energiebelastingsschuif voor de schatkist. Wat zijn de daadwerkelijke opbrengsten en is er een verschuiving richting CO₂-efficiëntere inzet van energiebronnen?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van D66

De leden van de D66-fractie hebben met interesse kennisgenomen van de brief met de reactie op de motie Omtzigt over de effecten van de verschuiving in de energiebelasting tussen elektriciteit en gas. Naar aanleiding van de brief hebben deze leden een aantal vragen aan de Staatssecretaris over het effect van de regeling op het energiegebruik. Kan de Staatssecretaris inzichtelijk maken of er door de verschuiving in de energiebelasting tussen elektriciteit en gas aan het doel van de verschuiving wordt bijgedragen en er daadwerkelijk minder gas wordt verbruikt? En resulteert de verschuiving ook in een werkelijke vermindering van CO₂-uitstoot?

De leden van de D66-fractie hebben daarnaast een aantal vragen over de effecten van de verschuiving voor duurzame energie initiatieven. De verschuiving van belastingen tussen gas en elektriciteit kan gevolgen hebben voor de terugverdientijd en/of het verdienmodel van duurzame energie initiatieven. Deze leden stellen de Staatssecretaris daarom de volgende vragen: wat is het effect van de verschuiving op lokale energie initiatieven zoals zonnestroomprojecten? En wat is het effect op kleingebruikers van zonnestroom? Hoe ontwikkelen zich de aantallen van lokale energie initiatieven en kleingebruikers? En is hierin een onderscheid te maken tussen de effecten op reeds lopende en op nieuwe initiatieven?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van GroenLinks

De leden van de fractie van GroenLinks hebben kennisgenomen van de kabinetsreactie op de motie Omtzigt.

Het valt op dat het saldo in percentage van de energiekosten, bij toch een vrij forse verschuiving, over het algemeen zeer beperkt is, in de bandbreedte -4 tot +2,7%. Het percentage in de totale kosten is nog véél minder. De leden zijn dan ook benieuwd of de Staatssecretaris kan toelichten of en zo ja, in welke mate er gedragseffecten van deze verschuiving zichtbaar zijn, zowel op het niveau van het bedrijf als op het meer macro-niveau, of dat de schuif daar te beperkt voor was. De schuif was, zoals de Staatssecretaris aanhaalt, bedoeld om de balans qua

energie-inhoud te herstellen, als ook het bijdragen aan een verlaging van de CO₂-uitstoot.

De leden hebben de uitleg met betrekking tot het beperken van CO₂-uitstoot door middel van met name het verhogen van de belasting op gas met instemming gelezen, en vragen zich daarbij af of er ook een inschatting is te geven van deze CO₂-besparing.

De leden hebben met enige verbazing het deel gelezen over de sectoren die specifiek in de motie genoemd werden. Het valt hen op dat juist bij de meeste van deze sectoren de schuif volledig lastenneutraal uitpakt, in tegenstelling tot de andere sectoren, zowel binnen als buiten de industrie. Zij vragen zich af of dit specifiek in de hand wordt gewerkt door het bijzondere tarief voor de glastuinbouw. Voorts vragen zij zich af of dit vanaf 2017 ook zo zal zijn voor de metallurgische en mineralogische industrie, wanneer voor hen ook een uitzonderlijk tarief zal gaan gelden. De leden zijn benieuwd of dit erop duidt dat de schuif juist voor deze gasintensieve sectoren minder effectief is in het beperken van de CO₂-uitstoot door het bestaan van deze uitzonderingstarieven. Zij vragen de Staatssecretaris dan ook toe te lichten of er grotere CO₂-besparing haalbaar zou zijn indien deze uitzonderingstarieven afwezig zouden zijn.

Voorts zijn de leden benieuwd of de Staatssecretaris meent dat het bestaan van deze uitzonderingstarieven ervoor zorgen dat het doel van CO₂-besparing door middel van een prijsprikkel tegengewerkt wordt. In het bijzonder daar juist door dit bijzondere tarief voor gas, de belasting naar zowel energie-inhoud als CO₂-uitstoot nog schever wordt in sectoren waar een gebalanceerde belasting juist extra belangrijk is vanwege de potentiële CO₂-besparing.

Als laatste lezen de leden over het gebruik van de EIA. Zij zijn benieuwd of de staatssecretaris inzicht kan geven in de verwachte extra CO₂-besparing door het ophogen van de EIA, en of de Staatssecretaris inzicht kan geven in de toereikendheid van het budget van de EIA.